

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

88. An qui dubitat, num dispensatio obtenta sit valida, possit ea uti? Et notatur, quod quando dubitatur, an causa in dispensatione, vel gratia, aut privilegio, tacita vel falso expressa sit finalis, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

De Dispensationib. Ref. LXXXVIII. & c. 231

qui in dubio, & quantum fieri potest, praesumendus est. Nam praesumptio faciens actum valere, reputatur reliquis firmior, & potentior, vt probat Menochius de praesump. lib. 6. praesump. 4.

ras expressa sit finalis, quae vitiat dispensationem, vel tantum impulsiva, quae non vitiat; item quando dubium est, an satis probetur veritas narrationum in supplicatione, &c. & negatiuam sententiam docet Coninch de Sacram. diffus. 33. dub. 6. num. 93. vide etiam Gutierrez lib. 3. pract. 99. quast. 77. num. 115. Menochium volum. 3. consil. 262. num. 57. Barbolam part. 1. leg. 1. numer. 84. pro solut. matrim. & alios penes ipsos. Haec opinio est probabilis.

praeterita, & doctrina huius textus lege ibi Ref. eius secunde nor & infra in Ref. 102. §. vlt. ad meadum.

RESOL. LXXXVIII.

An qui dubitat, num dispensatio obiecta, sit valida, possit ea vti?

Et notatur, quod quando dubitatur, an causa in dispensatione, vel gratia, aut privilegio, tacita, vel falso expressa sit finalis, vel tantum impulsiva, praesumendum sit esse causam impulsivam, & non finalem. Ex p. 1. 3. Ref. 45.

2. Sed non minus probabilem contrariam esse existimo, quam tuetur Salas de legibus, disp. 20. sect. 15. num. 22. Sanchez de matrim. lib. 9. disp. 21. num. 25. & alij quia in dubio semper praesumitur actus validus, cap. Abbate, de verb. significat. & consequenter dicendum est, quod possessio sit pro valore actus, & in dubio causa praesumitur semper impulsiva. Ceteras rationes videbis apud Sanchez; adi illum, & non pigebit. Vide etiam Riminaldum volum. 3. cons. 275. num. 17. & volum. 5. cons. 562. num. 26. & sequenti. & Bonacinum de legib. tom. 2. disp. 1. quast. 2. punct. 6. num. 4. hanc sententiam docentes.

3. Verum post haec scripta inveni nouissime Franciscum Merollam in suis disp. 3. cap. 3. diff. 3. coroll. 14. num. 178. negatiuam sententiam aduersus Sanchez docere; sed ego his non obstantibus, non discedo ab eius sententia affirmatiua, quam praeter citatos Doctores, etiam docet, & sustinet amicissimus Pater Sanctarellus tom. 1. variar. resol. quast. 59. per totam. Dico igitur, quod quando dubitatur an dispensatio sit valida, an subreptitia, praesumendum est, quod sit valida; nam in re dubia iudicandum est in fauorem actus. Ideo haec omnia Confessarij mente teneant, nam vt dixi, pluries haec dubitatio in facti contingentia potest accidere; & secundum hanc opinionem consulentes; seu penitentes a multis laboribus liberabuntur.

RESOL. XC.

An taciturnitas veri reddat subreptitiuam dispensationem, quando taceatur aliquid, quod secundum stylum Curiae est necessario declarandum? Ex p. 1. tit. 10. Refol. 42.

§. 1. Affirmatiue respondet Sanchez tom. 2. lib. 8. disp. 21. quast. 1. Layman. in Theolog. moral. lib. 1. tract. 4. cap. 22. numer. 18. Et ratio est: quia stylus Curiae facit ius, vt ex multis probat Barbolam in collect. tom. 1. lib. 1. tit. 2. cap. 11. numer. 3. Ego, &c.

Sup. hoc in Ref. seq. signanter in §. Itaque, & lege Refol. not. seq.

2. Sed Granado in part. 2. contr. 7. tract. 3. part. 2. disp. 17. sect. 6. num. 46. docet, tunc stylum Curiae facere ius, quando constat, eum esse talem, vt prudentis arbitrio inducat obligationem etiam in foro conscientiae; quod non semper constat: imò Henricus lib. 12. cap. 3. num. 7. asserit, taciturnitatem veri non vitare dispensationem in foro conscientiae, sed solum in externo; licet stylus Curiae petat vt non taceatur: & Ceuallos in 99. pract. quast. 737. à num. 20. ait, eiusmodi stylum non obligare extra Curiam; quod idem sentiunt alij Doctores: & praeterea stylum Curiae variari, variat Pontifice, & non obligare, nisi sit scriptus, & à Papa approbatus, Quod quidem deseruiet, vt non reputetur subreptitia dispensatio, in qua taceatur verum contra stylum Curiae; nisi certo constiterit, talem esse stylum, vt in foro animae obliget, & in eo loco

Sup. hoc stylo curiae latissime supra in Ref. 63. §. difficultas. & in multis aliis eius annot. & in Ref. seq. §. Itaque, & in aliis eius not.

RESOL. LXXXIX.

An in dubio circa dispensationem matrimonij, dispensatio censenda sit valida, v. g. vt si causa tacita, vel falso inter alias veras expressa sit finalis, vel tantum impulsiva? Idem est, quando dubium est, an satis probetur veritas narratorum in supplicatione, &c. Ex part. 3. tit. 6. & Milcz. Ref. 9.

§. 1. Hic casus frequenter potest accidere, vt si v. g. causa tacita, vel falso inter alias ve-